

Vastaus valtuustoaloitteeseen / Ilmastohätätilan julistaminen Kuopiossa**Ympäristöjohtaja Tanja Ahonen
Alueellinen ympäristönsuojelu**

Valtuutetut Kaisa Kantele, Laura Meriluoto, Irja Sokka ja Rauno Taskinen sekä 15 muuta valtuutettua ovat 9.11.2020 allekirjoittaneet aloitteen koskien ilmastohätätilan julistamista Kuopiossa.

Aloite

"Useat maailman valtiot ja kaupungit ovat julistaneet ilmastohätätilan. Myös Euroopan parlamentti on tehnyt vastaavan julistuksen. Suomessa kaupungeista Helsinki on oman julistuksensa jo tehnyt.

Ilmastohätätilan julistamisella on vahva symbolinen merkitys. Se auttaa lisäämään tietoisuutta ilmastokriisin vakavuudesta sekä toimien kiireellisyydestä. Julistus itsessään ei aiheuta välttämättä heti uusia toimia, mutta kiinnittää huomiota ilmastokriisin vakavuuteen ja parhaimmillaan tukee jo aloitettuja toimia.

Kuopio on tehnyt johdonmukaista työtä ilmastotoimien eteen. Olemme asettaneet hiilineutraaliustavoitteen vuoteen 2030. Olemme saaneet vastikään erinomaisen uuden ilmastopoliittisen ohjelman. Ilmastotoimien tärkeys tulee selvästi esille niin kaupunkimme strategiassa kuin eri ohjelmissa. Kuopio haluaa olla ilmastotoimissaan myös Itä-Suomen kärjessä.

Ilmastohätätilan julistaminen olisi luonteva seuraava askel Kuopion tekevässä ilmastotyössä.

On tärkeää, että kaupunki viestii aktiivisesti kuntalaisille ja yhteistyökumppaneille, että otamme ilmastomuutoksen torjunnan vakavasti. Aktiivinen ja selkeä viestintä ilmastotoimista myös vähentää ilmastokeskustelun kärjistymistä tarpeettomasti. Ilmastohätätilan julistaminen ei muuta kansalaisten tai viranomaisten oikeuksia ja velvollisuuksia eikä sitä voi eikä tule käyttää kenenkään perusoikeuksien rajoittamiseen. Ilmastohätätilan julistaminen on viesti niin kuntakentällä kuin kansainvälisesti siitä, että Kuopioon vastuullinen edelläkävijä ilmastomuutoksen torjunnassa.

Aloite on kustannusneutraali.

Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuutetut esitämme, että Kuopio julistaa ilmastohätätilan".

Lausunto

Ilmastomuutos on yksi ihmiskunnan vakavimpia ongelmia. Ilmastohätätilalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on tarve välittömien toimien avulla hidastaa tai pysäyttää ilmastomuutos, ja sen myötä tapahtuvat mahdollisesti palautumattomat vahingot ympäristölle. Ilmastohätätilan julistamisella halutaan tuoda esille valtioiden ja kaupunkien aktiivista roolia globaalien ilmastokriisin ratkaisemisessa.

YK:n pääsihteeri on kehottanut 12.12.2020 maailman valtionjohtajia julistamaan ilmastohätätilan, kunnes maat ovat saavuttaneet hiilineutraaliuden. Euroopan parlamentti on julistanut ilmastohätätilan marraskuussa 2019. Euroopan parlamentin päätöslauselman tavoitteena on vauhdittaa valtioiden ja kaupunkien toimia ilmastomuutoksen torjumiseksi. Päätöslauselma ei kuitenkaan velvoita EU-jäsenmaita, vaan se pitää hyväksyä erikseen jäsenmaiden ministerineuvostoissa. Myös useat valtiot, kuten Espanja, Iso-Britannia, Kanada ja Ranska ovat julistaneet ilmastohätätilan. Vastaava julistus on tehty myös yli 1000 kaupungissa ja kunnassa ympäri maailman.

Suomen hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi tehdä Suomesta hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Helsinki on julistanut ilmastohätätilan syksyllä 2020. Myös useissa muissa Suomen kunnissa ja kaupungeissa on tehty valtuustoaloitteita ilmastohätätilan julistamiseksi.

Kuopion kaupungin strategian yhtenä neljästä päätavoitteesta on resurssiviisas Kuopio. Tavoitetta toteutetaan joulukuussa 2017 hyväksytyn Kuopion resurssiviisausohjelman avulla. Ohjelma muodostuu kuudesta teemakokonaisuudesta, jotka sisältävät toimenpiteitä esimerkiksi energian tuotantoon ja kulutukseen, liikkumiseen ja yhdyskuntarakenteeseen sekä kulutukseen ja materiaalikiertoihin liittyen. Resurssiviisausohjelman määrittämien toimien avulla kaupungin kasvihuonekaasupäästöjä saadaan tehokkaasti vähennettyä. Ohjelman myötä kaupunki on esimerkiksi vaihtanut keskeisen kaupunkialueen rakennusten kaukolämpösopimukset puukaukolämpöön ja hankkinut rakennuksiin uusia aurinkovoimaloita sekä ottaa joukkoliikenteessä käyttöön sähkö- ja biodieselbusseja.

Kuopio on osaltaan tehnyt pitkäjänteistä työtä ilmastomuutoksen torjumiseksi ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Kuopion ensimmäinen ilmastostrategia valmistui vuonna 2003 ja vuonna 2009 hyväksyttiin ilmastopoliittinen ohjelma vuoteen 2020 asti. Uusin ilmastopoliittinen ohjelma vuosille 2020–2030 hyväksyttiin syksyllä 2020 kaupunginvaltuustossa. Ohjelman mukaisesti Kuopion tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030. Ilmastopoliittinen ohjelma sisältää myös ilmastomuutokseen varautumis- ja sopeutumissuunnitelman. Jo nyt on huomattu ilmastomuutoksen tuomien sään ääri-ilmiöiden lisääntyneen, kuten rankkasateiden aiheuttamat kaupunkitulvat, myrskytuulien aiheuttamat sähkökatkot ja puiden kaatumiset.

Kuopio seuraa vuosittain alueen kasvihuonepäästöjen määrää. Kasvihuonekaasupäästöjen tulee laskea vuoden 2018 tasosta 173 kt CO₂-ekv., jotta kaupungin hiilineutraalisuustavoite saavutetaan vuonna 2030. Kaupunki selvittää parhaillaan ilmastojohtamisen työkaluja, joilla parannetaan avointa ja lähes reaaliaikaista ilmastotoimien ja -tavoitteiden etenemisen seurantaa.

Kuopio on mukana useissa kansallisissa edelläkävijäkaupunkien verkostoissa, joissa Kuopio on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä

ja toteuttamaan resurssiviisaustoimia. Esimerkiksi Fisun kiertokäytön verkostossa Kuopio tavoittelee yhteistyössä 10 muun kunnan kanssa hiilineutraalisuutta, jätteenkierrätystä ja kestävästä kulutuksesta. Lisäksi Kuopio on liittynyt Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen vuosille 2017–2025.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että Kuopion kaupunki ei julista ilmastohätätilaa. Kaupunki tiedottaa, että ilmastomuutoksen hidastaminen ja sen aiheuttamiin muutoksiin sopeutuminen on vakava ja kiireellinen asia, johon jokaisen tulee osallistua, niin kaupunkien kuin niiden asukkaidenkin. Kuopiossa vallitsee verrattain hyvä yhteisymmärrys ilmastopoliittisten tavoitteiden suunnasta, ja kaupunkiorganisaatio on sitoutunut niin resurssiviisausohjelman kuin ilmastopoliittisen ohjelman tavoitteiden toteuttamiseen. Laajalla kuntalaisten sitouttamisella tavoitteeseen on mahdollista päästä. Tuore ilmastopoliittinen ohjelma osoittaa tavoitteiden suunnan. Kaupunki toimii edelleen esimerkkinä ja sitä kautta innostaa kaupunkilaisia ilmastoviisaaseen elämäntapaan ja toimiin.

Viiteaineisto

2 8862/2020 Valtuustoaloite

Valmistelija

Tanja Ahonen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2141

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se merkitsee saadun selvityksen tiedoksi vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Keskustelun kuluessa jäsen Erkki Virtanen esitti jäsen Harri Auvisen kannattamana, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu palautusehdotus, josta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti asiassa äänestettäväksi siten, että ne, jotka ovat asian käsittelyn jatkamisen kannalla, äänestävät Jaa ja ne, jotka ovat jäsen Virtasen tekemän palautusehdotuksen kannalla, äänestävät Ei. Äänestusehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Nimenhuutoäänestyksellä suoritetussa äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä ja 3 ei-ääntä, joten kaupunginhallitus oli päättänyt jatkaa asian käsittelyä.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

